

Språknytt

Språkbruk i Sverige och Norden. Några svenska dialekter och sociolekter. Framträdande skillnader och likheter mellan de nordiska språken. De nationella minoritetsspråken - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 7-9

Syfte

Skapa ett intresse för svenska språket.

Läraren reflekterar

Självklart når vi allra längst med elevernas språkliga utveckling när eleverna är motiverade och drivs av en inre kraft. Det gör eleverna ofta om undervisningen känns meningsfull. Det kan vara i olika läs- och skrivprojekt där aktiviteterna är stimulerande och där det blir viktigt, på riktigt, till exempel att skriva med ett rikt, varierat och nyanserat språk. Men ibland behöver både elever och lärare avbrott och variation. Även en struktur och regelbundenhet gynnar elevernas lärande. Så varför inte låta *Språknytt* dyka upp när behovet av variation är som störst *eller* varje måndag morgon eller fredag eftermiddag?

Metod

Tanken är att *Språknytt* dyker upp regelbundet. Under lekfulla former presenteras en liten detalj i språket. Inslaget behöver inte vara längre än några minuter, men kan även ta längre tid om eleverna nappar på innehållet. Varje inslag består av en enkel presentation av en språklig detalj och därefter får eleverna träna eller omsätta vetskapen i en muntlig och/eller skriftlig övning.

Varför inte inleda med en liten jingel:

Bifogad video: https://www.youtube.com/embed/q-kPIGNn5uc?version=3&rel=1&fs=1&autohide=2&showsearch=0&showinfo=1&iv_load_policy=1&wmode=transparent

Jag tänker göra mina *Språknytt* i Google presentationer där varje sida blir ett inslag. På varje sida ska alltså presentation och övning finnas med. Så här kan det se ut:

Enstavigt rim

- Vanligt i dikter, sångtexter, slagord och reklam (slogans).
- Skapar ett sammanhang, rytm, välljud, lyfter fram ord och lättare att komma ihåg.
- Enstavigt rim, t ex *man-kan*
- Betonad sista stavelse, t ex *distans-balans*

*Pelle plutt, plutt, plutt,
tog ett skutt, skutt, skutt.
Över ån, ån, ån,
tappa tån, tån, tån.*

Gillar du att rimma?

Tips om: <http://rimlexikon.com/>

ÖVNINGAR

Rimma på några vanliga ord: *hej, hus, hör* eller varför inte *romans, rabatt, rigid*.

Dikta ihop en historia av dina ord.

Skapa en reklamslogan på två rader!
För produkterna:

Just nu spårar jag på kategorierna:

- Stilfigurer (t ex olika rim, alliteration, anafor, besjälning, hyperbol, liknelse, metafor, stegring)
- Grammatik
- Språkfelet
- Ordkunskap
- Nya ord

Undervisade jag i ETT klassrum skulle jag anslå varje inslag så att eleverna skulle kunna använda de språkliga erövringarna när helst de önskade (nu undervisar jag i FEM olika salar... så det orkar jag inte). Jag får fundera ut någon smart digital lösning istället.

Lgr22 Syfte

Utveckla förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.

Centralt innehåll*

Språkbruk i Sverige och Norden. Några svenska dialekter och sociolekter.

Betygskriterier*

Eleven skriver olika slags texter med **god** språklig variation, **väl fungerande** struktur och innehåll samt **god** anpassning till texttyp, syfte, mottagare och sammanhang. Eleven följer språkliga normer på ett **väl fungerande** sätt.

Eleven för utifrån givna exempel **välutvecklade** resonemang om några aspekter av språk och språkbruk i Sverige och Norden.

* årskurs 7-9